

Orienteringsens fikonspråk - Ordlista

Inom orientering, som inom många andra sporter, finns en hel del interna ord. Här hittar du som ny inom sporten förklaringar till en hel del ord och begrepp.

Tack OK Södertörn och IFK Lidingö SOK för inspirationen!

A	Arena	Se TC.
B	Bomma	Missa kontrollen.
	Bomtid	Uppskattad tid som bommen tagit.
	Bryta	Att gå till mål utan att ha besökt alla kontroller.
	Budkavle	Det klassiska namnet på stafett inom orienteringen, bytte 2005 officiellt namn till just stafett.
C	Check	Extra koll av att "pinnens" minne är tömt, se SportIdent.
D	D, t e x D12	Dam, t e x orienteringsklass för flickor 11 och 12 år.
	Definition	Beskrivning av kontrollpunkt och skärmens placering.
	Direktbana	Se Öppen bana.
	Diskad	Diskvalificerad p g a att den tävlande ertappas med att ha brutit mot tävlingsreglerna (t ex sprungit på odlad mark).
	DM	Distriktmästerskap.
	DOF	Dalarnas Orienteringsförbund.
	Dosa	Kompass.
E	Ekvidistans	Skillnad i höjd mellan höjdkurvor. Anges alltid på kartan. Ofta också på PM vid tävling.
	Elektronisk tidtagning	System för tidtagning även på delsträckor av en tävling. Det finns två system, SportIdent (SI) och EMIT.
	EMIT	Ett system för elektronisk tidtagning. Används mest av MTBO och Skid-O.
	Eventor	Svenska Orienteringsförbundets centrala IT-system, som bland annat hanterar tävlingskalender, anmälan till tävlingar, resultat och annat nyttigt. Se: http://eventor.orientering.se
F	Fri start	Deltagaren väljer fritt inom ett visst tidsspänn när starten ska ske.
G	Gafflade banor	Olika banor för löpare på samma sträcka under en stafett. Förhindrar hängning. Se också Raka banor.
	Glada och sura gubbar	Figurer som vägleder i klassen Inskolning.

Gå fram tid	När klockan vid starten visar den tävlandes starttid går han/hon in i första startfållan.
-------------	---

H	H, t e x H12	Herr, t e x orienteringsklass för pojkar 11 och 12 år.
	HD, t e x HD10	Orienteringsklass för pojkar OCH flickor upp till 10 år.
	Hitta ut	Liknar naturpasset, se naturpasset.
	Hänga	Springa hack i häl efter en person som har samma bana utan att själv orientera så mycket. Det är inte tillåtet att hänga någon för att på så sätt skaffa sig fördelar.

I	Inskolningsbana	Mycket lätt orienteringsbana för nybörjare med glada och sura gubbar.
----------	-----------------	---

J	Jaktstart	Används vid flerdagarstävlingar där man sista dagen startar i förhållande till tidigare dagars resultat. Först i mål vinner.
	Jukkola	En stor stafett i Finland på våren-försommaren.
	Junior	Orienterare mellan 17 och 20 år.

K	Kalendern	Aktivitetskalender där allt som händer skrivs in. Finns på hemsidan.
	Kavle	Orienteringsstafett där man springer i lag.
	KM	Klubbmästerskap. Finns i sprint-OL, medeldistans-OL, långdistans-OL, natt-OL, SkidO, MtbO, skidor och terränglöpning.
	Knatteknat	se Miniknat.
	Kodsiffra	Siffran som finns vid skärmen för att man ska veta att man är vid rätt kontroll.
	Kontrollpunkt	Ett tydligt terrängföremål (t e x en sten, liten höjd, stigförgrening) som löparen skall besöka utefter banan. Föremålet ska vara utsatt på kartan.
	Kontrollklämma	Se stämpel.

L	Ledstång	Långsträckta saker i naturen som är lätta att följa, t e x vägar, stigar, skogsbryn, bäckar o s v.
	Långdistans	Hette tidigare klassisk distans, namnet har bytts för att passa internationella beteckningar. Tävling över 2,5-13 km.
	Löparbricka	se SportIdent och EMIT.

M	Marka	Försäljningsställe på TC med enklare mat och fika.
	Medeldistans	Hette tidigare kortdistans, namnet har bytts för att passa internationella beteckningar. Tävling över en kortare sträcka 2-4 km, där banläggaren försöker göra tekniskt utmanande banor.
	Miniknat	Lekfull snitslad minibana för de allra yngsta som följer med föräldrar och storasyskon ut på tävling.

MtbO	Mountainbike-orientering, cykelorientering på stigar och vägar.
Målstämpla	Sista stämplingen på banan, hit fram räknas tiden, se stämpla.

N	Naturpasset	Kontrollskärmar som sitter ute hela sommaren och hösten. Man kan köpa en karta och leta reda på kontrollerna när man vill och i vilken ordning som helst. Hittar man alla kontroller deltar man i ett lotteri. Naturpass finns på många platser i landet där det finns orienteringsklubbar.
	Nivå	Olika svårighetsgrad på orienteringsbanor, se www.svenskorientering.se/Tranatavla/Klasserbanlangderochnivaer/

O	OL	Orienteringslöpning.
	Ombyteskläder	Torra kläder som man byter om till efter träning eller tävling, viktigt att man har torrt innifrån och ut samt torra skor.
	Omstart	Gemensam start för alla återstående delsträckor i alla lag i en stafett.
	O-ringen	5-dagars orienteringstävling med omkring 17000 deltagare.

P	Passa kartan	Vrida kartan så att norr på kartan stämmer överens med verkligheten.
	Pinne	eller SportIdentpinne, se SportIdent.
	Planka	Vanlig äldre kompass.
	PM	Information om tävling.
	Poäng-OL	Ett antal kontroller skall besökas under en förutbestämd tid. Varje kontroll ger visst antal poäng beroende på svårighetsgrad. Tidsöverskridande ger poängavdrag.
	PreO	Precisionsorientering. I precisionsorientering är det förmågan att läsa kartan som sätts på prov. Kan finnas upp till 5 kontroller men bara en är rätt.

Q

R	Raka banor	Lika banor för löpare på samma sträcka i stafett. Se också Gafflade banor.
	Reserv ruta	Om inte SI-enheten fungerar kontrollstämplar man i reservruta på kartan med stämpel (se stämpel).

S	Senior	Orienterare från 21 år till och med 34 år.
	SI, SI-card eller SI-pinne	se SportIdent.
	SI-enhet	Dosan som är placerad vid varje kontroll och mål (ev också vid start).
	Siljanskrets	Ett roligt och lättsamt ungdomsarrangemang av och med klubbarna i Siljansregionen.
	SkidO	Orientering på skidor.

Skinkloppet	Klubbävling i juletid när man i förväg ska gissa sin egen tid och sedan springa utan klocka. Närmast gissad tid vinner.
Skugga	En mer erfaren orienterare följer efter en nybörjare på banan som trygghet och stöd. Tillåtet i vissa klasser vid orienteringsarrangemang.
SOFT	Svenska Orienteringsförbundet.
Spika	Hitta kontrollen utan missar och omvägar.
SportIdent	Den lilla "pinnen" som den tävlande har med sig runt banan för att stämpla (se stämpla) med. Det vanligaste systemet för elektronisk tidtagning. Systemet kontrollerar även att du besökt rätt kontroll i rätt ordning. MTBO och Skid-O använder mest EMIT, se EMIT. Man kan beställa sin egen SportIdent-pinne på www.sportident.se
Stafett	Från 2005 det nya namnet på vad som tidigare alltid hetat budkavle. Tävling med 2-25 personer i ett lag.
Startkort	När inte elektronisk tidtagning används får man ett startkort vid tävlingsstart och som man stämplar vid varje kontroll.
Startpunkt	Där orienteringsbanan börjar. En exakt punkt markerad med en triangel på kartan och en skärm (eller skylt) i terrängen.
Startstämpla	Vid startstämplingen med SI-pinnen börjar tiden att räknas på banan.
Stämpel	Klämma med stift (s k stiftklämma). Användes innan det elektroniska SI-systemet kom. Som reservsystem lever stiftklämman kvar ifall elektroniken är utslagen vid någon kontroll.
Stämpla	En kvarleva från stiftklämmans tid (se stämpel) och avser idag när den tävlandes SI-pinne registreras i SI-enheten vid kontrollen.

T	TC	Tävlingscentrum, plats där alla löpare samlas innan de går till start. Där ligger också målet och duschar. Oftast finns det marka och ibland sportförsäljning.
	25manna	En av världens största stafetter, där världens bästa orienteringsklubb ska koras. Ett klubbtag bestående av 25 personer med både elit, ungdomar och veteraner. Minst sju deltagare måste vara kvinnor, en av kvinnorna äldst 16 år. På några sträckor ska löparna vara under 14 år eller över 45 år. Sträckornas längd varierar mellan 3 och 9 km och i olika nivå. Genomförs i oktober månad i Stockholmstrakten.
	10-mila	En av världens största orienteringsstafetter, på våren i Sverige.
	Tumkompass	En kompass som man sätter fast på tummen, tumkompassen är den vanligaste bland nya orienterare.
	Töm	SI-pinnens minne av föregående bana måste tömmas i en speciell SI-enhet innan ny bana påbörjas.

U	U-klass	Utvecklingsklass. Det finns 2 olika U-klasser, U1 och U2. U1 har grön svårighetsgrad (nivå) och U2 vit nivå. U-klasserna är öppna för alla barn och ungdomar upp till och med 16 år. Dessa klasser är ett komplement till de åldersindelade klasserna för barn och ungdomar. I alla U-klasser finns det möjlighet att skugga den tävlande som känner sig osäker.
	U-10mila	Ungdomens 10-mila, en stafett i Sverige för ungdomar upp till 18 år.
	Ultralång distans	Hette tidigare långdistans, namnet har bytts för att passa internationella beteckningar. Man tävlar inte i ultralång distans på kontinenten. Tävling över 10-20 km.
	Ungdom	Orienterare till och med 16 år.
	USM	Sverigemästerskap för ungdomar 15-16 år.

VW	Veteran	Orienterare från 35 år och uppåt.
-----------	---------	-----------------------------------

XYZ		
------------	--	--

ÅÄÖ	Öppen bana	Särskilda banor som man inte behöver föranmäla sig till. Kallas också Direktbana. Man anmäler sig direkt på platsen och väljer själv starttid och svårighetsgrad. Lämpligt för medföljande anhöriga att sysselsätta sig med medan man väntar på sin tävlande. Ingen åldersindelning. Finns i svårighet från nybörjare till elit (Ö1 - Ö10.)
	Överdragskläder	Jacka och byxor som man har på sig före start, för att hålla sig varm. Men som man inte har när man springer tävling.